

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΟΧΥΡΩΝ (6-9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1941)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΑΛΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΝΧΗΣ (ΠΒ)-ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ

Λέγοντας Μάχη των Οχυρών, εννοούμε τον τετραήμερο εκείνο σκληρό, άνισο και επικό αγώνα 6-9 Απριλίου 1941, που έγινε στα Οχυρά, από τον ορεινό όγκο της Κερκίνης (Μπέλες) μέχρι το Νέστο ποταμό στη γραμμή των συνόρων, για την απόκρουση της γερμανικής επίθεσης, κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στη συνοριακή αυτή γραμμή, μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας, υπήρχαν 21 Οχυρά, που αποτελούσαν την οχυρωμένη τοποθεσία, τη γνωστή «Γραμμή Μεταξά», σχεδιασμένη και κατασκευασμένη αποκλειστικά από ελληνικά χέρια, ανώτερη της γραμμής «Μαζινώ» και εφάμιλλη της γραμμής «Ζίγκφριντ». Τα Οχυρά αυτά ήταν: Παπαδοπούλα

(Ποποτλίβιτσα),

Οχυρό (Ιστιμπεη),

Σπανή Πέτρα

(Κελκαγιά), Στήριγμα

(Αρπαλούκι) και

Παλιουριώνες,

Ρούπελ Καρατάς,

Κάλη, Περσέκ,

Μπαμπαζώρα,

Μαλιάγκα, Περιθώρι,

Παρταλούσκα,

Ντάσαβλη, Λίσσε,

Πυραμοειδές, Καστίλο, Άγιος Νικόλαος, Μπαρτίσεβα, Εχίνος και Νυμφαία. Το καθένα με την ιστορία του και τη γενναία αντίσταση των υπερασπιστών του εκπέμπει ηρωισμό και ανδρεία και όλα μαζί μεγαλείο και θαυμασμό.

Ο Ελληνικός Στρατός, με απaráμιλλο ηρωισμό, μάχεται σκληρά και νικηφόρα εναντίον των Ιταλών, από την 28η Οκτωβρίου 1940, στο Αλβανικό Μέτωπο. Ο Χίτλερ, από το Νοέμβριο του 1940, είχε αποφασίσει να επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας. Στις 18 Δεκεμβρίου εξέδωσε τις κατευθύνσεις του για την επιχείρηση «Μπαρμπαρόσα», που αφορούσε σε επίθεση εναντίον της Ρωσίας μετά την κατάληψη της Ελλάδας. Το Μάρτιο του 1941 η Βουλγαρία προσχώρησε στον Άξονα Γερμανίας - Ιταλίας - Ιαπωνίας με τη δελεαστική υπόσχεση ότι θα της παραχωρούνταν ολόκληρη η Ανατολική Μακεδονία και η Δυτική Θράκη. Στις 2 Μαρτίου 1941 η 12η Γερμανική Στρατιά άρχισε να εισέρχεται στο Βουλγαρικό έδαφος και στις 9 Μαρτίου οι εμπροσθοφυλακές των προκεχωρημένων Μεραρχιών είχαν φθάσει στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Το σύνολο των γερμανικών δυνάμεων, που διατέθηκαν εναντίον της Ελλάδας, ήταν: 3 Τεθωρακισμένες Μεραρχίες, 2 Ορεινές, 4 Πεδινές και 1 Εφεδρική, 2 ανεξάρτητα ενισχυμένα επίλεκτα Συντάγματα

και 3 Στρατηγεία Σωμάτων Στρατού με τις ανάλογες Μονάδες Διοικητικής Μέριμνας. Από πλευράς Αεροπορίας διατέθηκαν 650 αεροσκάφη (βομβαρδιστικά, κάθετης εφόρμησης (Στούκας) - δίωξης, αναγνώρισης κ.λ.π.).

Η Ελλάδα παρέταξε 5 Μεραρχίες, από τις οποίες 2 με «περιμαζεύματα τ έως συνοριακών τομέων» (κατά Καθενιώτη),

1 με υπερήλικες και 2 με απειροπολέμους. Συγκεκριμένα, η εμπόλεμη δύναμη των Οχυρών ήταν: 329 Αξιωματικοί και 9.740 Οπλίτες (συνολικά 10.069), ωστόσο, η τοποθετημένη δύναμη στις 6 Απριλίου 1941 ήταν 5.630 άνδρες, δηλαδή το 62% περίπου της εμπόλεμης δύναμης. Επομένως, αν στην αριθμητική υπεροχή των Γερμανών προστεθεί και ο υπερσύγχρονος εξοπλισμός τους, τότε η υπεροχή τους μετατρέπεται σε απόλυτη.

Από τις 05:15 της 6ης Απριλίου, ημέρα Κυριακή, χωρίς να τηρηθούν τα συνήθη διπλωματικά έθιμα του τελεσιγράφου και της παροχής προθεσμίας για απάντηση, τα γερμανικά στρατεύματα εισέβαλαν ταυτόχρονα στο ελληνικό έδαφος και στη Νότια Γιουγκοσλαβία. (Επιχείρηση «ΜΑΡΙΤΑ»).

Η κύρια προσπάθεια των Γερμανών εκδηλώθηκε προς τα οχυρά της τοποθεσίας Κερκίνης και Αγκίστρου και ειδικότερα εναντίον του οχυρού Ρούπελ, ενώ ανατολικότερα, στο υψίπεδο Νευροκοπίου και στη Δυτική Θράκη, η γερμανική επίθεση ήταν μικρότερης έντασης. Ο αγώνας που επακολούθησε δεν επέτρεψε στις γερμανικές δυνάμεις να διασπάσουν την οχυρωμένη τοποθεσία. Ωστόσο, η γρήγορη κατάρρευση της γιουγκοσλαβικής αντίστασης, από την πρώτη κιόλας ημέρα, ιδιαίτερα στην περιοχή της κοιλάδας του Αξιού ποταμού και η ανυπαρξία διαθέσιμων δυνάμεων, για την κάλυψη του αριστερού πλευρού της οχυρωμένης τοποθεσίας, έδωσε την ευκαιρία και τη δυνατότητα στη 2η Τεθωρακισμένη Μεραρχία να εισβάλλει στο ελληνικό έδαφος διαμέσου των κοιλάδων του Στρούμνιτσα ποταμού και του Αξιού. Τα περισσότερα οχυρά, που παρέμεναν απόρθητα, παραδόθηκαν στις 10 Απριλίου, μετά την υπογραφή του σχετικού Πρωτοκόλλου (9 Απριλίου 1941).

Οι γενναίοι υπερασπιστές των Οχυρών κατόρθωσαν με επιτυχία να αποκρούσουν όλες σχεδόν τις κατά μέτωπο γερμανικές επιθέσεις και να αποχωρήσουν με εθνική αξιοπρέπεια και τιμητικές εκδηλώσεις, όταν οι προϊστάμενοί τους τούς διέταξαν. Αναδείχθηκαν, έτσι, εφάμιλλοι των συναδέλφων τους του Ελληνοϊταλικού μετώπου, προκαλώντας το θαυμασμό των Γερμανών. Στα Οχυρά η υπεροψία του δυνατού

κάμφθηκε από τη δύναμη του δικαίου και της πίστης και προστέθηκε ένα ακόμη μεγάλο ΟΧΙ στην τρισένδοξη ιστορία μας.